

Бесчаснова А.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лихова С.Я., д.ю.н., професор

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗСЛІДУВАННЯ АВІАЦІЙНИХ КАТАСТРОФ ТА ІНЦИДЕНТІВ

Авіаційна безпека є невід'ємною частиною функціонування сучасного світу. Забезпечення безпеки пасажирів та екіпажів літаків є важливою метою кожного державного органу, авіаційної компанії та кожного учасника цієї галузі. Проте, незважаючи на всі заходи та технологічні досягнення, іноді стаються авіаційні події, які вимагають ретельного розслідування.

Тема «Правові аспекти розслідування авіаційних катастроф та інцидентів» надає можливість детально розглянути нормативно-правовий аспект у проведенні розслідування подій цього типу. Вона виявляється актуальною у зв'язку зі зростаючим обсягом авіаційного руху та важливістю забезпечення максимального рівня безпеки для усіх учасників цієї сфери.

Конкретизовані аспекти забезпечення дотримання правил і процедур щодо розслідування авіаційних катастроф прописані в нормативних актах ІКАО та Повітряному кодексі України. Наукові проблеми забезпечення дотримання законності при розслідуванні авіаційних катастроф знайшли своє часткове відображення в працях Г. Афанась'єва, Б. Балашова, В. Брусиловського, Н. Жмур, Є. Єряшова, Е. Косиченка, А. Фрідлянд, І. Сопілко, Б. Мільнера, В. Лисова, Ю. Якутіна, А. Радигіна [1, с. 30].

Насамперед, для дослідження даної теми важливо розмежувати поняття «авіаційна катастрофа» та «авіаційний інцидент». Авіаційна катастрофа – це подія з людськими жертвами, що призвела до загибелі або зникнення безвісти когось із пасажирів, членів екіпажу або третіх осіб, а також у разі отримання ними тілесних ушкоджень зі смертельним наслідком. Авіаційний інцидент – подія, крім авіаційної події, що пов'язана з експлуатацією повітряного судна і впливає або може вплинути на рівень безпеки його експлуатації [2, с. 146].

Усі авіаційні події, серйозні інциденти, інциденти, надзвичайні події та пошкодження повітряних суден на землі, що сталися на території України, а також порушення порядку використання повітряного простору України підлягають обов'язковому

розслідуванню з метою встановлення їх причин і вжиття заходів щодо запобігання таким подіям у майбутньому, яке є технічним розслідуванням.

Авіаційні катастрофи та інциденти є складними явищами, які потребують глибокого розгляду та вивчення. Одним із важливих аспектів є правова сторона розслідування цих подій. Ключові правові аспекти, які враховуються при проведенні розслідування авіаційних катастроф та інцидентів, включають в себе:

– законодавчу базу – Україна має комплексну законодавчу базу, що регулює авіаційну діяльність та розслідування авіаційних подій. Закон України «Про цивільну авіацію» визначає основні принципи та норми, які використовуються у цій сфері.

– компетентні органи – у більшості країн існують спеціалізовані органи, відповідальні за розслідування авіаційних подій. Державна авіаційна служба України виступає як головний регулюючий орган в галузі цивільної авіації. Вона відповідає за надання ліцензій, нагляд за авіаційними підприємствами та організаціями.

– розслідування подій – для ефективного розслідування авіаційних катастроф та інцидентів в Україні створено спеціалізовану організацію – Національне бюро з розслідувань авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами (НБРЦА). Ця організація веде розслідування подій та надає рекомендації для підвищення безпеки. Розслідування включає в себе збір великої кількості інформації, такої як дані з чорних скриньок, записи розмов екіпажу, метеорологічні дані та інше. Ці дані аналізуються для визначення причин та обставин події.

– визначення причин та рекомендації – після ретельного аналізу даних розслідування приймається рішення щодо причин авіаційної події. На основі цього робляться рекомендації щодо удосконалення систем безпеки в майбутньому.

Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями в галузі цивільної авіації, зокрема з ІКАО. Це сприяє обміну досвідом та найкращими практиками у сфері розслідування авіаційних подій.

Підсумовуючи все вищевикладене, слід зазначити, що авіаційна безпека є однією з найважливіших складових сучасної цивілізації. У зв'язку з постійним розвитком авіаційних технологій та зростаючою кількістю польотів, питання розслідування авіаційних катастроф та інцидентів стає надзвичайно актуальним.

Правові аспекти розслідування авіаційних катастроф та інцидентів є важливими для забезпечення безпеки цивільної авіації. Міжнародне та національне законодавство, компетентні органи, аналіз даних та визначення причин є ключовими елементами цього

процесу. Ці заходи допомагають удосконалити безпеку авіаційних перевезень і запобігти подібним ситуаціям у майбутньому.

Література

1. Сопілко І.М., Беззубов Д.О. Організаційно-правові засади розслідування авіаційних катастроф. *Юридичний вісник*. 2018. № 1. С. 30-31.

2. Терещенко А.Л., Сердюк В.П., Сердюк Є.В. Технічне розслідування та досудове слідство в авіаційних подіях України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2021. № 5(34). С. 146.

УДК 343.1(043.2)

Білявська В.Є., здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Гольдберг Н.О., к.ю.н.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗСЛІДУВАННЯ АВІАЦІЙНИХ ПОДІЙ ТА ІНЦИДЕНТІВ

Сьогодні безпека цивільної авіації, зокрема під час польотів, залишається актуальною та в центрі уваги нашої держави, так і міжнародного співтовариства. Заходи, які реалізуються як на міжнародному рівні, так і на рівні окремих країн, авіаційні події (авіакатастрофи та аварії) та інциденти продовжують ставатися з цивільними повітряними суднами. Водночас немає підстав вважати, що ця статистика суттєво змінюється в найближчому майбутньому. Проте, як відомо одним із інструментів збереження та підвищення безпеки польотів цивільних повітряних суден є належне та об'єктивне розслідування авіаційних подій та інцидентів, які сприяють застосуванню їх причин та чинників, що сприяють їх подальшому виникненню.

Наказ Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації «Про затвердження Правил розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами в Україні» є нормативно-правовим актом України, що регулює діяльність в сфері розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами [1]. Національне законодавство України у цьому напрямку зазнало суттєвих та позитивних змін за останні роки. Ці зміни передусім спрямовані на подальшу адаптацію національного законодавства до міжнародного права та